

jeg saa maa sige, idet han nemlig sagde, at vi vilde komme til at fortryde det, hvis vi ikke gik ind paa Forslaget, saaledes som det forelaa fra Landsthinget ved den eneste, endelige Behandling. Det forekommer mig, at Erfaringen har vist, at der er Noget i det; denne Profeti er gaaet i Opfyldelse. Vi havde endnu dengang Tjælfsen af den Magt, som Folkethinget havde havt, inden vi fik den nye Grundlov, og vi havde den Overbevisning, at Udholdenhed fra vor Side maatte kunne bringe saadanne Love tilveie, som vi ønskede. Erfaringen har vist, at det er kommet anderledes. Dernæst er der ogsaa indtraadt en Begivenhed, som har stor Indflydelse paa, hvorledes denne Lov, hvis den bliver vedtagen, vil komme til at virke, og navnlig hvor hurtigt den vil gjøre sin Indflydelse gjældende. Det er nemlig en Kjendsgjerning, at i de Aar, den nuværende ærede Minister har været ved Roret, er vistnok herved Halvparten af Præsteembederne blevne besatte med nye Mænd, altsaa enten med ganske nye Mænd eller ved Forskyttelse. Det vil jo have den Indflydelse, at det mange Steder vil vare længe, inden der bliver Ledighed paa ny. Havde vi dengang vedtaget Loven, vilde den nu være traadt i Virksomhed for omtrent de halve Sognepræsteembeder i Landet, og det havde efter min Mening været saare heldigt. Skulle vi nu ende paa samme Maade med det Lovforslag, som her foreligger, antager jeg, at den anden Halvpart af Embederne ogsaa bliver besat med nye Mænd, inden vi komme overens om en Lov paa dette Omraade, og da vil Reformens Gjennemførelse stydes ud i en endnu længere Fremtid. Under disse Omstændigheder har jeg taget det Spørgsmaal under Overveielse for mit Vedkommende, som jeg vil tillade mig her at fremsætte, nemlig om det egentlig var rigtigt af os, at vi modsatte os den separate Fonds Oprettelse. Principmæssigt og finansielt taget kan jeg ikke indse Andet, end at vi havde fuldkommen Ret i at gjøre denne Modstand, og dersom vi levede i Principernes Tid, vilde jeg endnu fastholde samme. Men desværre, det gaar, som man siger, ikke som Præsten prædiker. Det gaar ikke til efter den Anskuelse, som Folkethinget anser for at være den, der bør følges. Efter at vi ved Grundloven af 1866 have faaet to Valgkorporationer med modsatte Interesser, som hver især har sin særegne Repræsentation, gaar det ikke saaledes til med at faae Love, at man ensidig kan faae gennemført, hvad et af disse Thing ønsker og anser for det Rigtige. Jeg vil sige, ligesom min ærede Kollega for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) sagde igaar, at jeg har for Dieblirket mindre imod en separat Fond, naar jeg ellers kan opnaa noget Nyttigt ved Loven; end jeg i tidligere Tid har havt. Det er jeg enig med ham i, og han søiede noget Mere til, som jeg antager, maasse kan være trostørvigt

for ham og mig, naar Løberne udvillig sig videre, men som jeg iøvrigt ikke skal komme nærmere ind paa. Det er jo ganske vist, at vi have staaende paa Finantsloven separate Fonds, der bære tydelige Spor af Folkethingets Indflydelse med Hensyn til Anvendelsen af deres Midler, som er bleven noget anderledes, end der fra Først af var tænkt paa, og det var det, det ærede Medlem tænker sig, maasse ogsaa i Tidens Løb kunde ske med en separat Fond paa dette Omraade. Der kommer nu derhos dette til, at der Ingen er her, der tænker paa, at vi skulle faae noget egentligt Udbytte for Statskassen, noget direkte Overflud, ved den Reform, der her søges naaet, og saa siger jeg: Ja, saa er det om Havens Skjæg, man strides, naar man strides om, hvorvidt det, man ikke faar, skal være i en separat Fond eller det skal have staaende ligesom paa Finantsloven. Mine Herrer! Saaledes er dette Spørgsmaal for Dieblirket af mindre Betydning, end det har været tidligere, og derfor vil jeg tillade mig forud at bemærke, at min Stilling vil blive ligesom det ærede Medlems for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) den, at, dersom jeg ellers kan opnaa noget Nyttigt ved Loven, vil jeg gaa ind paa den, selv om vi, for at faae Loven gennemført, maa finde os i, at Midlerne blive kaldte en „Fond til kirkelige Formaal“, eller at der kommer til at staa i en særlig Paragraf om „Midler til Understøttelse af Folketirken“, eller hvad det nu i det Hele taget kan blive til. Saaledes vil jeg komme til at stille mig til denne Sag.

Naar jeg nu vil gaa denne Vej, forekommer det mig at være i min og deres Interesse, som vilde gaa samme Vej, at man tager skarpt i Die, hvorledes Stillingen er for Dieblirket, og hvilke Fordele der kan faas naar man gaar ind paa dette Lovforslag. Hvorledes er da Stillingen? Statsmagten anerkjender, at de Midler, hvorved Folketirken understøttes gennem Lønningerne til Præsterne, ere Statens Eiendom; men det er en Anskuelse, som ingenlunde deles af alle dem, der ere i Kirkens Tjeneste. Jeg kan huske, at jeg for nogen Tid siden fik sendt en lille Pjece, en Mand havde udgivet, hvori han paa det Voldsomste angreb dem, der stillede Forslag om, at Præstegaardsjorderne skulde sælges, thi de hørte Kirken til. Det var altsaa en venfabelig Dedikation til mig, der dengang havde indbragt et Lovforslag om at sælge Præstegaardsjorderne. Altsaa, der er visse Steder, hvor man endnu ikke vil gaa ind paa den Anskuelse, at Folketirkens Midler tilhøre Staten; man vil have, at Folketirken skal anerkjendes som Gier, saa at den bliver en lille Stat i Staten. Imidlertid have vi jo Regjeringsmagten paa vor Side i vor Betragtning, og det forekommer mig derfor, at det kunde være nyttigt at faae det Punkt slaet fast paa en saadan Maade, at man ikke uden store Anstrengelser kunde komme tilbage